

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi merenkululaitoksesta
annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merenkululaitoksesta annettua lakia. Ehdotuksen mukaan merenkululaitos olisi edelleen valtion laitos. Merenkululaitoksen keskushallinnosta vastaavaa merenkulkuhallitusta kutsuttaisiin vastaisuudessa merenkululaitoksen keskushallinnoksi. Alusturvallisuutta koskevia viranomaistehtäviä hoitaisi merenkululaitoksessa erillinen yksikkö, jolla olisi päätösvalta alusturvallisuuteen ja sen valvontaan liittyvissä viranomaistehtävissä. Yksikkö kuuluisi merenkululaitoksen keskushallintoon, mutta sillä voisi olla myös

alueellisia toimipisteitä. Yksikkö muodostuisi merenkulkuhallituksen merenkulkuosastosta ja merenkulkupiirien tarkastustoimialoista.

Samalla ehdotetaan, että merenkululaitoksesta annettuun lakiin tehtäisiin eräitä teknisluontoisia tarkistuksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 1998 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1998 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Esityksen mukaan merenkululaitos olisi edelleen valtion laitos ja toimisi liikenneministeriön alaisuudessa. Nykyisen lainsäädäntökäytännön mukaisesti laissa viitattaisiin kuitenkin liikenneministeriön asemasta asianomaiseen ministeriöön.

Merenkululaitoksesta annetulla lailla (13/1990) ja merenkululaitoksesta annetulla asetuksella (53/1990) muodostettiin uusi merenkululaitos-nimike, jonka alle yhdistettiin keskushallintona toimiva merenkulkuhallitus ja merenkulkupiirien muodostama piirihallinto. Nimikkeet merenkululaitos ja merenkulkuhallitus ovat käytännössä aiheuttaneet epäselvyyttä. Selkeän käytännön aikaansaamiseksi ehdotetaan nimike merenkulkuhallitus korvattavaksi merenkululaitoksen keskushallinnolla.

Vastauksessaan hallituksen esitykseen laik-

si merenkululaitoksesta (HE 148/1989 vp) eduskunta edellytti hallituksen huolehtivan siitä, että merenkulun turvallisuusvalvonnan itsenäisyys kaikilla tasoilla turvataan. Merenkulkuupiireissä päätöksenteon riippumattomuus on turvattu säätämällä merenkululaitoksesta annetussa asetuksessa, että piirin merenkulutarkastuksen ylitarkastaja ratkaisee merenkulun turvallisuusvalvontaan kuuluvat asiat. Turvallisuusvalvonnan tavoitteista piirin merenkulutarkastuksen ylitarkastaja sopii suoraan laitoksen pääjohtajan kanssa.

Merenkulkuosaston päällikön osalta ei päätöksenteon riippumattomuutta ole säädöstasolla toteutettu. Merenkulkuosasto ratkaisee kuitenkin muun muassa merenkululaitoksen ja kansainvälisen liikenteen alusten miehityksen, huolehtii kansainvälisen liikenteen ja suurten kotimaanliikenteen alusten peruskatsastuksesta, antaa aluksille turvalli-

suuskirjat, hyväksyy laivanisännän ja aluksen turvallisuusjohtamisjärjestelmät, päättää aluksen pysäyttämistä koskevista valituksista ja hyväksyy aluksissa käytettävät laitteet ja varustukset sekä päättää myös erivapauksien myöntämisestä. Merenkulkuhallitus on kuitenkin itse merkittävä laivanisäntä. Piirin merenkuluntarkastuksen päätöksenteon riippumattomuutta puoltavat seikat pätevät myös merenkulkuosaston päällikköön. Tällä hetkellä päätösvaltaa on delegoitu merenkulkuosaston päällikölle työjärjestyksessä ja pysyväismääräyksillä.

Merenkulkuosastolle ja merenkulkupiirien tarkastustoimialoille kuuluvat tehtävät liittyvät erityisesti alusturvallisuuteen ja sen valvontaan. Alusturvallisuudella tarkoitetaan alusturvallisuuden valvonnasta annetussa laissa olevan (370/1995) määritelmän mukaan aluksen merikelpoisuutta, aluksen turvallista käyttöä ja turvalliseen käyttöön liittyviä johtamisjärjestelyjä, laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmää sekä aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemistä.

Alusturvallisuudessa tulisi nykyistä voimakkaammin panostaa alusturvallisuuden ja sen valvonnan suunnitteluun, kehittämiseen ja koordinointiin. Merenkulkuosasto joutuu tällä hetkellä käyttämään voimiaan sellaisten operatiivisten tehtävien hoitamiseen, joista osa voitaisiin siirtää aluetasolle.

Alusturvallisuuden valvonnan luonne on muuttunut. Suppeista yhden miehen tarkastuksista ollaan siirtymässä suuria tarkastusryhmiä ja tarkastajaryhmiä sekä monipuolista osaamista vaativaan projektityöskentelyyn. Laaja hanke vaatii usein suurempia voimavaroja kuin on yksittäisillä merenkulkupiireillä. Usein se vaatii myös sellaista asiantuntemusta, jota on tällä hetkellä merenkulkuosastolla. Suuriin hankkeisiin tarvittava työvoima on löydettävissä yhdistämällä merenkulkuosaston ja merenkulkupiirien tarkastustoimialojen voimavarat.

Edellä esitetyn vuoksi ehdotetaan, että alusturvallisuutta ja sen valvontaa koskevien viranomaistehtävien hoitamista varten merenkululaitoksen keskushallintoon perustetaan merenkulkuosastosta ja merenkulkupiirien tarkastustoimialoista muodostuva erillinen yksikkö. Yksiköllä voisi olla alueellisia toimipisteitä. Käytännössä nykyiset merenkulkupiirien tarkastustoimialat muodostaisivat yksikön alueelliset toimipisteet. Ne toimisivat merenkulkupiirien yhteydessä, mutta

eivät organisatorisesti kuuluisi piirihallintoon. Alueelliset toimipisteet toimisivat itsenäisinä vastuuyksikköinä kuten tähänkin asti ja huolehtisivat tulosvastuullisesti toimialueellaan alusturvallisuuden ja veneilyn turvallisuuden valvonnasta. Valvonnan tavoitteista sovittaisiin alusturvallisuusyksikön päällikön kanssa.

Alusturvallisuustyön objektiivisuus ja neutraalisuus korostuisi yksikön itsenäisen aseman myötä. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin merenkululaitoksen tehtävistä ja määriteltäisiin erikseen alusturvallisuusyksikön tehtävät. Samoin asetuksella säädettäisiin yksikön itsenäisestä päättäntävallasta sekä merenkululaitoksen johtokuntaan että pääjohtajaan nähden. Alusturvallisuusyksikön päällikkö päättäisi työjärjestyksellä yksikön tehtävien ja hallinnon järjestelystä. Jos alusturvallisuusyksikön päällikkö ei yhdy yksikkönsä osalta merenkululaitoksen talousarvioehdotukseen, hänellä olisi oikeus esittää asiasta eriävä mielipiteensä. Alusturvallisuusyksikön päällikön nimittäisi asianomainen ministeriö eli liikenneministeriö. Merenkululaitoksen johtokunta päättäisi liikenneministeriön asettamien tavoitteiden pohjalta myös alusturvallisuusyksikön toimintalinjoista ja käytännön tavoitteista.

Esityksen valmisteluvaiheessa oli selvitetävänä alusturvallisuuteen liittyvien viranomaistehtävien linjausta ja yhteiskunnallista seuranta varten perustettavan toimielimen tarve. Koska liikenneministeriön yhteydessä toimivan merenkulun neuvottelukunnan tehtävänä on muun muassa tehdä esityksiä merenkulun turvallisuuden lisäämiseksi, katsottiin, ettei ole tarvetta perustaa uutta lakisääteistä toimielintä alusturvallisuusyksikön avuksi. Merenkulun neuvottelukuntaan voitaisiin perustaa uusi jaos erityisesti alusturvallisuusasioita varten. Vaihtoehtoisesti merenkululaitoksen yhteydessä voisi toimia turvallisuusasioita käsittelevä neuvoo-antava työryhmä.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Toiminnan rationalisoinnilla olisi kuitenkin pitkällä aikavälillä mahdollista saada säästöjä aikaan. Tuottavuuden kasvua lisättäisiin käyttämällä henkilöstöä entistä harkitummalla ja tehokkaammalla tavalla.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä saataisiin aikaan yhtenäisen toiminnallinen alusturvallisuuteen liittyviä tehtäviä hoitava viranomaisyksikkö. Toiminnan tehokas järjestäminen edellyttää jatkossa merenkululaitoksessa tapahtuvaa uuden yksikön muodostavien merenkulkuosaston ja piirien tarkastustoimialojen organisaatioiden uudelleen tarkastelua. Esityksellä ei ole suoranaisia henkilöstövaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitystä on valmisteltu liikenneministeriön asettamassa työryhmässä, jossa olivat edustettuina liikenneministeriö, merenkululaitos ja valtiovarainministeriö. Työryhmän toimeksianto perustui aikaisemman liikenneministeriön asettaman työryhmän muistioon (Liikenneministeriön julkaisuja 7/96) ja siitä saatuihin lausuntoihin.

Työryhmän ohella asiaa käsiteltiin merenkululaitoksen henkilöstöä edustavien järjestöjen muodostamassa ryhmässä sekä asiakaskuntaa edustavassa ryhmässä. Asiakaskuntaa edustavassa ryhmässä olivat edustettuina merenkulkualan työnantaja- ja työntekijäjärjestöt, Keskuskauppakamari, Kilpailuvirasto, Perämeren satamien neuvottelukunta, Saarisaloasiain neuvottelukunta, Saimaan satamien neuvottelukunta, Suomen Huolintaliikkeiden Liitto, Suomen Laivameklariliitto, Suomen Lastauttajain Liitto, Suomen Satamaliitto, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto ja veneilyjärjestöt.

Työryhmän mietintö (Liikenneministeriön julkaisuja 23/97) valmistui 30 päivänä

toukokuuta 1997. Hallituksen esitystä koskevalta osin työryhmän mietintöön sisältyy merenkululaitoksen yhden edustajan eriävä mielipide, jossa katsotaan, että asetustasolla tulisi perustaa alusturvallisuusasiain neuvottelukunta.

Sekä asiakaskunnan edustajat että merenkululaitoksen henkilöstön edustajat puolsivat alusturvallisuusyksikön perustamista. Merenkulkualan työntekijäjärjestöjen edustajat yhtyivät eriävään mielipiteeseen, jonka mukaan asetustasolla tulisi perustaa alusturvallisuusasiain neuvottelukunta.

Valmistelutyöhön osallistuneille tahoille varattiin vielä työryhmän mietinnön valmistuttua mahdollisuus antaa lausuntonsa mietinnöstä.

Hallituksen esitys perustuu edellä mainitun työryhmän ehdotuksiin.

4. Tarkemmat säännökset

Merenkululaitoksesta annetun lain nojalla on tarkoitus antaa uusi asetus merenkululaitoksesta. Asetusluonnos on esityksen liitteenä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1998 alusta. Lain täytäntöönpanon edellyttämien toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

Esitys liittyy valtion vuoden 1998 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

merenkululaitoksesta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merenkululaitoksesta 5 päivänä tammikuuta 1990 annetun lain (13/1990) 1 ja 2 §, sellaisena kuin niistä on 2 § osaksi laissa 1621/1995, seuraavasti:

1 §

Merenkululaitos on asianomaisen ministeriön alainen valtion laitos, jossa on keskushallinto ja merenkulupiirien muodostama aluehallinto.

Alusturvallisuutta koskevien viranomais-tehtävien hoitamista varten merenkululaitoksen keskushallinnossa on erillinen yksikkö, jolla voi olla alueellisia toimipisteitä.

2 §

Merenkululaitoksen tehtävänä on seurata merenkulun ja muun vesiliikenteen sekä niihin liittyvien elinkeinojen kehitystä sekä ryhtyä asianomaisen ministeriön asettamien tavoitteiden mukaisesti merenkulkua ja muuta vesiliikennettä edistäviin, turvaaviin ja järjestäviin toimenpiteisiin.

Merenkululaitoksen tulee suorittaa ne selvitys-, kokeilu-, seuranta- ja suunnittelu-toimeksiannot, jotka asianomainen ministeriö laitokselle antaa, sekä huolehtia niistä

tehtävistä ja toimeksiannoista, jotka sille erikseen säädetään tai määrätään.

Merenkululaitoksen tehtävänä on lisäksi kerätä suunnittelu- ja valvontatehtäviään varten tietoja alusten liikennöinnistä Suomen satamissa sekä aluksissa kuljetettavista matkustaja- ja tavaramääristä. Tiedot on annettava aluskohtaisesti ja tavararyhmittäin. Alusten omistajat tai heidän edustajansa ja satamat ovat velvollisia antamaan merenkululaitokselle nämä tiedot. Tietoja käytetään myös merenkululaitoksen tilastojen laatimiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Mitä muualla säädetään tai määrätään merenkulkuhallituksesta, koskee tämän lain tulua voimaan merenkululaitosta.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Matti Aura*

Laki

merenkululaitoksesta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merenkululaitoksesta 5 päivänä tammikuuta 1990 annetun lain (13/1990) 1 ja 2 §, sellaisena kuin niistä on 2 § osaksi laissa 1621/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Merenkukkuhallintoa varten on liikenneministeriön alainen merenkululaitos, jossa on merenkukkuhallitus ja merenkukkuhallin muodostama piirihallinto.

2 §

Merenkukkuhallituksen tehtävänä on seurata merenkulun ja siihen liittyvien elinkeinojen kehitystä sekä ryhtyä liikenneministeriön asettamien tavoitteiden mukaisesti merenkukku edistäviin, turvaaviin ja järjestäviin toimenpiteisiin.

Merenkukkuhallituksen tulee suorittaa ne selvitys-, kokeilu-, seuranta- ja suunnittelu-toimeksiannot, jotka liikenneministeriö laitokselle antaa, sekä lisäksi huolehtia niistä tehtävistä ja toimeksiannoista, jotka sille erikseen säädetään tai määrätään.

Merenkukkuhallituksen tehtävänä on lisäksi kerätä suunnittelu- ja valvontatehtäviään varten tietoja alusten liikennöinnistä Suomen satamissa sekä aluksissa kuljettavista matkustaja- ja tavaramääristä. Tiedot on annettava aluskohtaisesti ja tavararyhmittäin. Alusten omistajat tai heidän edustajansa ja satamat ovat velvollisia antamaan merenkukkuhallitukselle nämä tiedot. Tietoja käytetään myös merenkukkuhallituksen tilastojen laatimiseen.

Ehdotus

1 §

Merenkukkuhallitus on asianomaisen ministeriön alainen valtion laitos, jossa on keskushallinto ja merenkukkuhallin muodostama aluehallinto.

Alusturvallisuutta koskevien viranomais-tehtävien hoitamista varten merenkukkuhallituksen keskushallinnossa on erillinen yksikkö, jolla voi olla alueellisia toimipisteitä.

2 §

Merenkukkuhallituksen tehtävänä on seurata merenkulun ja muun vesiliikenteen sekä niihin liittyvien elinkeinojen kehitystä sekä ryhtyä asianomaisen ministeriön asettamien tavoitteiden mukaisesti merenkukku ja muuta vesiliikennettä edistäviin, turvaaviin ja järjestäviin toimenpiteisiin.

Merenkukkuhallituksen tulee suorittaa ne selvitys-, kokeilu-, seuranta- ja suunnittelu-toimeksiannot, jotka asianomainen ministeriö laitokselle antaa, sekä huolehtia niistä tehtävistä ja toimeksiannoista, jotka sille erikseen säädetään tai määrätään.

Merenkukkuhallituksen tehtävänä on lisäksi kerätä suunnittelu- ja valvontatehtäviään varten tietoja alusten liikennöinnistä Suomen satamissa sekä aluksissa kuljettavista matkustaja- ja tavaramääristä. Tiedot on annettava aluskohtaisesti ja tavararyhmittäin. Alusten omistajat tai heidän edustajansa ja satamat ovat velvollisia antamaan merenkukkuhallitukselle nämä tiedot. Tietoja käytetään myös merenkukkuhallituksen tilastojen laatimiseen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1999 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen-
piteisiin.*

*Mitä muualla säädetään tai määrätään me-
renkukuhallituksesta, koskee tämän lain tul-
tua voimaan merenkukulaitosta.*

Asetus

merenkululaitoksesta

Liikenneministerin esittelystä säädetään merenkululaitoksesta 5 päivänä tammikuuta 1990 annetun lain (13/1990) 4 §:n nojalla:

Merenkululaitoksen tehtävät

1 §

Merenkululaitos tuottaa jäänmurto-, luotaus-, liikenteenohjaus-, väylä-, merenmittaus-, merikartoitus-, kanava-, piensatama-, sekä aluspalveluja ja harjoittaa muuta laitoksen toimialaan kuuluvaa toimintaa. Lisäksi merenkululaitos pitää alusrekisteriä ja hoitaa aluskiinnitysasioita.

Merenkululaitoksen tehtävänä on myös huolehtia alusturvallisuudesta ja veneilyn turvallisuudesta sekä niiden valvonnasta.

Merenkululaitos huolehtii laitoksen tehtäviin liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä.

Merenkululaitoksen keskushallinto

2 §

Merenkululaitoksen keskushallinnon ja kaantumisesta yksiköihin ja niiden tehtävistä määrätään merenkululaitoksen työjärjestyksessä.

Niitä viranomaistehtäviä, joita tarkoitetaan 1 §:n 2 momentissa, hoitaa alusturvallisuusyksikkö, jolla on alueellisia toimipisteitä. Alusturvallisuusyksikkö ratkaisee myös alusturvallisuuteen ja veneilyyn liittyvien ohjeiden ja määräysten antamisen sekä huolehtii yksikön tehtäviin liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä. Alusturvallisuusyksikön tehtävistä määrätään tarkemmin yksikön työjärjestyksessä.

Aluehallinto

3 §

Merenkululaitoksen tehtävien alueellista hoitoa varten maa on jaettu merenkulupiireihin. Merenkulupiirit ovat merenkululaitoksen keskushallinnon alaisia.

Valtioneuvosto määrää merenkulupiirien lukumäärän ja rajat.

4 §

Merenkulupiirille kuuluvat toimialueellaan luotsausta ja muuta liikenteenohjausta, väyliä, kanavia ja piensatamia sekä yhteysalusliikennettä ja muita aluspalveluja koskevat asiat siten kuin niistä merenkululaitoksen työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

Merenkulupiirin tulee toimia laitoksen toimintaperiaatteiden ja piirille asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Merenkululaitoksen keskushallinto voi määrätä merenkulupiirin suorittamaan tehtäviä toisen piirin alueella.

Merenkululaitoksen johtokunta

5 §

Merenkululaitoksen toimintaa ohjaa ja valvoo valtioneuvoston neljäksi vuodeksi kerrallaan asettama johtokunta.

Johtokuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä enintään kuusi muuta jäsentä, joista yksi on määrättävä merenkululaitoksen edustavimpien henkilöstöjärjestöjen ehdottamista henkilöistä.

Asianomainen ministeriö vahvistaa johtokunnan jäsenten palkkiot.

6 §

Johtokunnan tehtävänä on:

1) päättää merenkululaitoksen toimintalinjoista ja käytännön tavoitteista ottaen huomioon asianomaisen ministeriön laitokselle asettamat tavoitteet;

2) päättää merenkululaitoksen hallinnon järjestämisestä muilta kuin alusturvallisuusyksikköä koskevilta osin;

3) päättää laitoksen talousarvioehdotuksesta sekä toiminta- ja taloussuunnitelmasta;

4) ohjata ja valvoa laitokselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista;

5) antaa ne laitoksen toimivaltaan kuuluvat

määräykset ja ohjeet, jotka eivät tämän asetuksen mukaisesti kuulu alusturvallisuusyksikön ratkaistaviksi tai joita johtokunta ei ole siirtänyt pääjohtajan tai laitoksen muun virkamiehen annettavaksi;

6) ratkaista 16 §:n 3 momentissa tarkoitetut nimitysasiat;

7) perustaa ja lakkauttaa ylijohtajan, merenkulkuneuvoksen ja piiripäällikön virat; sekä

8) käsitellä muita laitoksen kannalta merkittäviä asioita, joiden esittelystä johtokunnalle päättää pääjohtaja.

7 §

Johtokunta on päätösvaltainen, kun sen kokouksessa on läsnä puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään kolme muuta jäsentä.

Johtokunnan kokouksessa päätetään asiat erimielisyyden sattuessa yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja on kannattanut.

Alusturvallisuusjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus johtokunnan kokouksissa.

Johtokunta vahvistaa tarkemmat määräykset asiain käsittelystä johtokunnassa.

Merenkulkulaitoksen virkamiesjohto

8 §

Merenkulkulaitosta johtaa ja sen toiminnasta vastaa pääjohtaja apunaan ylijohtaja, alusturvallisuusjohtaja, merenkulkuneuvokset ja piiripäälliköt ottaen huomioon merenkulkulaitokselle kuuluvat tehtävät ja sille asetetut tavoitteet.

Laitoksen johtotehtävissä olevat vastaavat heidän johdettavakseen kuuluvan toiminnan tuloksellisuudesta ja kehittämisestä.

Asioiden ratkaiseminen merenkulkulaitoksen keskushallinnossa

9 §

Merenkulkulaitoksen keskushallinnolle kuuluvat asiat ratkaisee:

- 1) johtokunta;
- 2) pääjohtaja;
- 3) alusturvallisuusjohtaja; tai
- 4) muu virkamies, jolle sellainen toimivalta on työjärjestyksessä annettu.

Johtokunnassa käsiteltävät asiat ja asiat,

jotka alusturvallisuusyksikkö ratkaisee oikeasuvaatimuksen perusteella, ratkaistaan esittelystä. Työjärjestyksessä määrätään, mitkä muut asiat ratkaistaan esittelystä.

10 §

Pääjohtaja ratkaisee asiat, joita ei ratkaista johtokunnassa tai joita ei ole säädetty alusturvallisuusjohtajan ratkaistavaksi taikka joita pääjohtaja ei ole siirtänyt muun virkamiehen ratkaistavaksi.

11 §

Alusturvallisuusjohtaja ratkaisee alusturvallisuusyksikölle kuuluvat asiat, joita hän ei ole siirtänyt yksikön muun virkamiehen ratkaistaviksi.

Alusturvallisuusjohtajalla on oikeus antaa alusturvallisuusyksikön osalta lausuntonsa merenkulkulaitoksen talousarvioehdotuksesta.

12 §

Pääjohtaja voi, alusturvallisuusyksikölle kuuluvia asioita lukuun ottamatta, ottaa yksittäistapauksessa ratkaistavakseen asian, joka muutoin olisi hänen alaisensa ratkaistava.

Sama oikeus on ylijohtajalla, alusturvallisuusjohtajalla ja merenkulkuneuvoksella omalle yksikölleen kuuluvissa asioissa.

Asioiden ratkaiseminen aluehallinnossa

13 §

Piiripäällikkö ratkaisee merenkulkupiirille kuuluvat asiat.

Piiripäällikön ratkaisovaltaa voidaan työjärjestyksessä siirtää muulle piirin virkamiehelle.

14 §

Piiripäällikkö voi yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asian, joka muutoin olisi hänen alaisensa ratkaistava.

Työjärjestyksessä määrätään, mitkä piirissä käsiteltävät asiat ratkaistaan esittelystä.

Virkojen kelpoisuusvaatimukset

15 §

Yleisenä kelpoisuusvaatimuksena merenkulkulaitoksen virkoihin on sellainen taito ja kyky, jota virkaan kuuluvien tehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Lisäksi vaaditaan:

1) pääjohtajalta ylempi korkeakoulututkinto tai merikapteeninikirja sekä merenkulun ja hallinnon tuntemusta sekä johtamiskokemusta;

2) ylijohtajalta ylempi korkeakoulututkinto sekä perehtyneisyyttä hallinnollisiin tehtäviin ja merenkulkuasioihin;

3) alusturvallisuusjohtajalta ja merenkuluneuvokselta ylempi korkeakoulututkinto tai merikapteeninikirja sekä perehtyneisyyttä yksikön alaan kuuluvien tehtäviin; sekä

4) piiripäälliköltä ylempi korkeakoulututkinto tai merikapteeninikirja sekä perehtyneisyyttä alan tehtäviin.

Pääjohtajalta, ylijohtajalta, alusturvallisuusjohtajalta, merenkuluneuvokselta ja piiripäälliköltä vaaditaan myös käytännössä osoitettua johtamistaitoa.

Luotsihenkilökunnalla tulee lisäksi olla sellainen terveys ja kunto, joka vaaditaan kauppa-aluksella kansipalveluksessa olevalta, ja alushenkilökunnalla sellainen terveys ja kunto, joka vaaditaan vastaavaan tehtävään kauppa-aluksessa.

Virkojen täyttämisen ja nimittämisen virkamieheksi virkasuhteeseen

16 §

Pääjohtajan nimittää tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä.

Alusturvallisuusjohtajan nimittää asianomainen ministeriö.

Ylijohtajan, merenkuluneuvokset ja piiripäällikön nimittää johtokunta.

17 §

Nimittämisestä enintään vuoden kestävään määräaikaiseen virkasuhteeseen päättää pääjohtajan ja alusturvallisuusjohtajan osalta asianomainen ministeriö sekä ylijohtajan, merenkuluneuvoksen ja piiripäällikön osalta pääjohtaja.

Nimittämisestä yli vuoden kestävään määräaikaiseen virkasuhteeseen päättää pääjohtajan osalta valtioneuvosto, alusturvallisuusjohtajan osalta asianomainen ministeriö sekä ylijohtajan, merenkuluneuvoksen ja piiripäällikön osalta merenkululaitoksen johtokunta.

18 §

Alusturvallisuusyksikön virkaan tai virkasuhteeseen nimittää ja työsopimussuhteisen henkilöstön ottaa alusturvallisuusjohtaja,

jollei yksikön työjärjestyksessä toisin määrätä.

Merenkulkupiiriin ylitarkastajan nimittää virkaan ja virkasuhteeseen pääjohtaja piiripäällikön annettua asiasta lausunnon. Muuhun merenkulkupiiriin virkaan tai virkasuhteeseen nimittää ja työsopimussuhteisen henkilöstön ottaa piiripäällikkö, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

Muissa kuin edellä tässä pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa nimittää virkaan ja virkasuhteeseen ja työsopimussuhteisen henkilöstön ottaa pääjohtaja, jollei tätä oikeutta ole työjärjestyksessä siirretty ylijohtajalle, merenkuluneuvokselle tai muulle virkamiehelle.

Virkavapaus ja sijaisuudet

19 §

Pääjohtajalle virkavapauden myöntää asianomainen ministeriö. Virkavapauden, joka kestää yli vuoden eikä perustu lakiin tai virkaehtosopimukseen, myöntää kuitenkin valtioneuvosto.

Alusturvallisuusjohtajalle virkavapauden myöntää asianomainen ministeriö.

Johtokunnan nimittämälle virkamiehelle virkavapauden myöntää pääjohtaja.

Alusturvallisuusyksikön virkamiehille virkavapauden myöntää alusturvallisuusjohtaja tai yksikön työjärjestyksessä määrätty muu virkamies.

Muille kuin 1—4 momentissa mainituille merenkululaitoksen keskushallinnon virkamiehille virkavapauden myöntää laitoksen keskushallinto ja merenkulkupiiriin virkamiehille merenkulkupiiri sen mukaan kuin työjärjestyksessä määrätään.

20 §

Mitä 19 §:ssä on säädetty virkamiehistä noudatetaan soveltuvien osin myös työsopimussuhteessa olevaan henkilökuntaan.

21 §

Pääjohtajan estyneenä ollessa hänen sijaisenaan toimii ylijohtaja. Pääjohtajan esityksestä asianomainen ministeriö voi määrätä hänelle myös muita sijaisia.

Ylijohtajan sijaisen määrää pääjohtaja.

Alusturvallisuusjohtajan sijaisen määrää asianomainen ministeriö.

Piiripäällikön sijaisen määrää pääjohtaja piiripäällikön esityksestä.

Erinäiset säännökset

22 §

Merenkulkulaitoksen keskushallinto kantaa ja vastaa valtion puolesta ja valvoo tuomioistuimissa ja virastoissa valtion etua ja oikeutta kaikissa merenkululaitosta koskevis-
sa asioissa.

Merenkulkulaitoksen ylijohtajalla ja alusturvallisuusyksikköä koskevien asioiden osalta alusturvallisuusjohtajalla on oikeus joko itse tai valtuuttamansa asiamiehen välityksellä tuomioistuimissa, muissa viranomaisissa, välimiesmenettelyssä ja toimituksissa valvoa valtion etua ja oikeutta sekä edustaa niissä merenkululaitosta.

Merenkulkupiirin päällikkö tai hänen valtuuttamansa on oikeutettu edustamaan valtiota merenkulkupiiriä koskevissa asioissa, joissa merenkulkulaitoksen keskushallinnon edustaja ei ole paikalla.

23 §

Merenkulkulaitoksen keskushallinnolla on oikeus, jollei erikseen toisin säädetä tai määrätä:

- 1) ostaa ja vuokrata maa- ja vesialueita;
- 2) antaa vuokralle hallintaansa kuuluvia maa- ja vesialueita ja rakennuksia ja määrätä niistä perittävät vuokrat voimassa olevien säännösten rajoissa; sekä

3) harkitsemillaan ehdoilla vuokrata tai lainata muille valtion virastoille ja laitoksille tai muutoin yleishyödylliseen tarkoitukseen ajoneuvoja, koneita, laitteita ja muita varastosineitä, jollei niitä tarvita merenkululaitoksen omaan käyttöön.

Merenkulkulaitoksen keskushallinto voi oikeuttaa merenkulkupiirin ryhtymään edellä mainittuihin toimenpiteisiin.

24 §

Pääjohtaja antaa johtokunnan päättämissä rajoissa työjärjestyksessä tarkemmat määräykset merenkulkulaitoksen sisäisestä työnjaosta ja hallinnon järjestämisestä. Alusturvallisuusjohtaja antaa tarkemmat määräykset alusturvallisuusyksikön sisäisestä työnjaosta ja hallinnon järjestämisestä yksikön työjärjestyksessä.

Voimaantulo

25 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Tällä asetuksella kumotaan merenkululaitoksesta 19 päivänä tammikuuta 1990 annettu asetus (53/1990) siihen myöhemmin tehdyine muutoksineen.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.